

N.S.K

Πουμ

ΑΡΙΘ. ΓΝΩΜΟΔ. 799 197 8

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΝ Τμήμα Α'

Συνεδρίασις τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1978

Σύνθεσις: Πρόεδρος: Νικ. Μπλιάτσος
Ἀντιπρόεδροι:

ΝΟΜΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ἀριθ. Πρωτ. 51489
Χρονολογία 31-10-1978

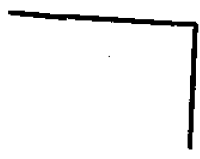
Σύμβουλοι: Μιχ. Στασινοπούλος, Βύγγ. Κουρτικάνης, Βασ. Ρεγκάνος, Βύγγ. Δωρῆς, Ἀντ. Παπαγιαννοπούλος, Κων. Τζώρτζης, Δημ. Παπανικολάου

Πάρεδροι (γνώμαι) ἀνευ ψήφου: Ἰάκ. Ἰακωβίδης, Λεων. Παπιδας, Δημ. Διαμαντόπουλος, Ἀγγ. Βουδοῦρης, Βασ. Κολοβός, Χρ. Παπαχρίστου.

Εἰσηγητὴς: Ἀγγελος Βουδοῦρης

ἰθ. ἐρωτήματος: Κ. 5676/1367/ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Γ.Α.Φ. & Δ.Π. Δ/νσιν Ἐθν. Κληροδοτημάτων
ἡμερῆς ἐρωτήματος: 26-5-78

Ἐάν τό δίκαιον κοινωνική σκοπόν αματεῖον καί τό εἰδικῶς ἀνεγνωρισμένον ὡς φιλανθρωπικόν τοιοῦτον ὑπόκειται εἰς τήν ἐκποτέλαν, συμφώνως πρός τῶς διατάξεις τοῦ Α.Ν. 2039/1939, τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν προκειμένου νά προβῆ εἰς ἐκποτέλησιν ἐπιλήθου, προερχομένου ἐκ κληρονομίας, κληροδοσίας ἢ δωρεᾶς ἀνευ προσδιορισμοῦ εἰδικωτέρου ὅρου ἢ σκοποῦ.

Επί του πρόσθεν ερωτήματος το Νομικόν Συμβούλιον γνωμοδότησεν ως ακολούθως:

I. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 97 παρ. 1 τοῦ Α.Ν. 2039/1939 ὀρίζει, ὅτι περιουσίαι περὶ ὧν τὰ ἄρθρα 95 καὶ 96 τοῦ νόμου τούτου ἐκκαθαρίζονται κατὰ τὰ ἄρθρα 63 καὶ ἐπόμενα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται καὶ τὸ ἄρθρον 74, κατὰ τὸ ὅποιον διὰ τὴν ἐκποίησην κινήτων καὶ κινήτων, ἐκμίσθωσιν αὐτῶν κλπ. ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τοῦ Ἑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ σύμφωνος γνώμη τοῦ Συμβουλίου Ἑθνικῶν Κληροδοτημάτων - καὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ἑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 96 ἡ ἐποπτεία αὕτη ἕκκεται μέχρι τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς περιουσίας καὶ παραδόσεως αὐτῆς εἰς τὸ ἴδρυμα. Ἡ δὲ διάταξις τοῦ ἄρθρου 96 παρ. 2 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀρίζει, ὅτι κληρονομίαι, κληροδοσίαι καὶ δωρεαὶ πρὸς τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ ἀναφερόμενα ἴδρύματα κλπ. - ἢτοι ὑφιστάμενα ἴδρύματα, σωματεία, πάσης φύσεως ὀργανισμοὶ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, νομικά πρόσωπα κλπ. - χωρὶς νὰ προσδιορίζηται εἰδικώτερον ἢ νὰ συνάγηται ἐπαρκῶς ἐκ τῆς συστατικῆς πράξεως ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός, θεωροῦνται ὡς καταλειφθεῖσαι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει κατὰ τὸν προορισμὸν τοῦ τοῦ ἴδρυμα κλπ.

II. Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων ἀναμφισβητήτως προκύπτει ὅτι εἰς τὴν ἐν γένει ἐποπτείαν τοῦ Ἑπουργείου Οἰκονομικῶν ὑπάγονται ἀφ' ἑνὸς μὲν αἱ περιουσίαι, αἱ ὅποιαι διατίθενται διὰ πράξεως ἐν ζωῇ ἢ διὰ διατάξεως τελευταίας βουλήσεως πρὸς ἐκκλήρωσιν εἰς τὸ διηνεκές ἢ ἐφ' ὀρισμένην διάρκειαν χρόνου κοινωφελούς τινος σκοποῦ, μορφήν τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ καὶ ὁ φικανθρωπικός τοιοῦτος, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὁποίου ἀνατίθεται διὰ τῆς συστατικῆς πράξεως εἰς φυσικά πρόσωπα ἢ συνιστάμενα τὸ πρῶτον νομικά

πρόσωπα, οριζόμενου ήια κατά την τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν
ιδίου τρόπου διοικήσεως και αί οποίαι αποτελούν αυτότελέσκοινο-
φελές ίδρυμα, κекτημένον ιδίαν νομικήν προσωπικότητα, άνευ μέν
ανάγκης έκδόσεως πολιτειακής τινος πράξεως έφ' όσον ή συστατική
πράξις έλαβε χώραν πρό της εισαγωγής του 'Αστικού Κώδικος, δι'
έκδόσεως δέ του κατ' άρθρον 108 Α.Κ. διατάγματος προκειμένου
περί των μετά την εισαγωγήν αυτού συνεστωμένων τοιούτων (βλ.
άρθρ. 13 και 119 Εισ. Ν.Α.Κ. και Α.Π. 1015/1917 Ε.Α. 7246/1977
ΝοΒ 26 950) και άφ' άλλου αί περιουσίαι, αί οποίαι διατίθενται
πρός έκπλήρωσιν ειδικού κοινωφελούς σκοπού, ή έκτέλεσις του
όπου άνατίθεται διά της συστατικής πράξεως εις ύφιστάμενα
νομικά πρόσωπα άνευ ειδικωτέρου καθορισμού τρόπου διοικήσεως
και αί οποίαι αποτελούν τά μη αιδύπαρκα ή ύποτελη καλοόμενα
ιδρύματα. Αί περιουσίαι όμως αί οποίαι καταλείπονται εις
ύφιστάμενα τοιαύτα νομικά πρόσωπα άνευ ειδικωτέρου προσδιορι-
σμού του επιδιωκομένου δι' αυτών σκοπού, δέν ύπάγονται εις την
έποπτεϊαν του 'Υπουργείου Οικονομικών κατά τάς διατάξεις του
Α.Π. 2039/1939 άλλα θεωρούνται ως καταλείφθησαι προς έξυπνέ-
τησιν του σκοπού, τόν όποϊόν επιδιώκει κατά τόν προορισμόν
του και την συστατικήν αυτού πράξιν τό νομικόν πρόσωπον. Τοϋτο
ρητώς ώρίσθη έν τη προδιαληφθείση διατάξει του άρθρου 96 παρ.
2 του άνωτέρω νόμου προς άρσιν πάσης τυχόν άναφνησομένης έκ
του όλου περιεχομένου αυτού άμφιβολίας ως προς την άσκουμένην
ύπό του 'Υπουργείου έποπτεϊαν, ύφισταμένην έν πάση περιπτώσει
και έφ' όσον ύφιστατο έκ των πραγμάτων άνάγκη προς τοϋτο μέχρι
της έκκαθαρίσεως της καταλείφθησης εις τό νομικόν πρόσωπον
περιουσίας και της παραδόσεως αυτής προς τοϋτο. Συνεπώς, αί
τελευταίαι αύται περιουσίαι διαχειρίζονται έλευθέρως ύπό των
εις α κατελείφθησαν νομικών προσώπων και διατίθενται διά την

Εκπληρωσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν διωκομένων σκοπῶν, δυνάμεναι καὶ γὰρ ἐμπορηθῶν κατὰ τοὺς ὅρους τῆς καταστατικῆς αὐτῶν πράξεως ἔνευ ἀνάγκης προηγουμένης ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἄλλωστε, αἱ προκαταφεύσαι διατάξεις ὁρίζουν ὅτι εἰς τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ ἄνωτέρω Ὑπουργείου ὑπάγονται αἱ κοινωφελῆ σκοπὸν διώκουσαι καὶ εἰς νομικά πρόσωπα καταλειπόμενα περιορισμοὶ, καὶ οὐχὶ αὐτὰ ταῦτα τὰ νομικά πρόσωπα, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ὁ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἰδρυτικὴν των πράξιν διωκόμενος σκοπὸς χαρακτηρίζεται ὡς κοινωφελῆς ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Α.Ν. 2039/1939. Τοῦτο δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ συναγομένου ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων τοῦ ἄνωτέρω νόμου σκοποῦ τοῦ νομοθέτου, ὁ ὅποιος συνίσταται εἰς τὴν διὰ τῆς ἀσκουμένης ἐποπτείας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διασφάλισιν καὶ περιφρουρησιν τῆς βουλήσεως τῶν διαθετῶν ἢ δωρητῶν φυσικῶν προσώπων, μὴ ὑπαρχόντων πλέον - τῶν ἐκ τούτων διαθετῶν - καὶ μὴ δυναμένων τῶν λοιπῶν κα' παρακαλουθῶν τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ὅρων καὶ τοῦ κοινωφελοῦς σκοποῦ, τὸν ὅποιον ἔταξαν διὰ τῆς καταλειφθείσης καὶ δωρηθείσης περιουσίας των. Τούναντιον ἐκ τῶν κατὰ τὸ καταστατικὸν των ὡς κοινωφελῶν χαρακτηριζομένων νομικῶν προσώπων ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ διαθεσιμότης τῆς εἰς αὐτὰ ἀνηκούσης περιουσίας διὰ τὴν ἐκπληρωσιν τοῦ ὑπὸ τούτων διωκομένου σκοποῦ ἀσκεῖται ὑπὸ τῶν ὀργάνων διοικήσεως αὐτῶν καὶ, εἰς ὅσας περιπτώσεις προβλέπεται τοῦτο ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων, ὑπὸ τῶν εἰς ἃς ὑπάγονται διοικητικῶν ἀρχῶν.

III. Ἐπὶ τῶν ἄνωτέρω ἐκτεθειμένων δὲν ἀπέρχεται

τὴν ἐσχὺν τοῦ παρόντος νόμου ὑφιστάμενα κοινωφελῆ ἰδρύματα καὶ κοινωφελῆ σκοπὸν

επιδιώκοντα, ωματετα υποχρεούνται όπως εντός εξαμήνου από της
λοχός αυτού τροποποιήσῃ καὶ προσαρμόσῃ τὰ καταστατικά
αὐτῶν πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, τῆς προσαρμογῆς
ταύτης γενησομένης διὰ πράξεως τῆς διοικήσεως αὐτῶν καὶ κυρωθη-
σομένης διὰ Β.Δ./τος κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 98 αὐτοῦ ὀριζόμενα, καθ' ὅ-
σον ἡ διάταξις αὕτη, μητὼς χαρακτηριζομένη ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς
μεταβατικὴ τοιαύτη, καὶ ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς ὡς προσωρινῆς
λοχός, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ λοχούσα εἰς τὸ διηνεκές, ὥστε
νὰ ἐξακολουθῇ ρυθμίζουσα δεσμευτικῶς καὶ εἰς τὸ μέλλον τὰ ὡς
ἔνω νομικὰ πρόσωπα / τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον καὶ διότι οὐδεμίαν

λίβρα τῆ
ψωθῶν τῆ
ω
2
3

περιέχει κῶρσιν διὰ τὰ ἐξ αὐτῶν παραλείψαντα νὰ προβοῦν εἰς
προσαρμογῆντων καταστατικῶν των. Ἡ ἀποφῆς αὕτη ἐνισχεται
καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἄνωτέρω νόμος δὲν διαλαμβάνει ἀντιστοιχόν
ρῶθμισιν καὶ διὰ τὰ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν του συνιστώμενα νομικὰ
πρόσωπα, εἰς τρόπον ὥστε τὰτελευταία ταῦτα ἐπὶ τῇ ἀντιθέτῃ
ἐκδοχῇ νὰ ἐμφανίζονται λειτουργοῦντα ὑπὸ διάφορον νομικόν
καθεστῶς, ἐνῶ ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου συνάγεται τὸ συμπέρασμα
ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἀπέβλεψε μετ' ἀβστηρότητας καὶ τυπικῶν
κυρώσεων εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς περὶ προσαρμογῆς τῶν καταστατι-
κῶν διατάξεως ταύτης. Ἄλλωστε, ἐκ τῆς παραπομπῆς αὐτῆς εἰς
τὸ ἄρθρον 98 τοῦ νόμου τούτου δύναται σοβαρῶς νὰ ὑποστηριχθῇ
ὅτι ἡ προσαρμογὴ τῶν καταστατικῶν αὐτῶν ~~εἰς τὰ ἐν~~
αὐτῷ θέματα, τῆς διοικήσεως διαχειρίσεως, ἐκπροσωπήσεως κλπ.
τῶν νομικῶν προσώπων καὶ οὐχὶ εἰς πάντα τὰ θέματα τοῦ νόμου
αὐτοῦ καὶ εἰδικώτερον τὰ τῆς ἐποπτείας αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἰπουργοῦ
οἰκονομικῶν, ἡ ὅποια ἐάν θεωρηθῇ ὅτι ἐπιβάλλεται εὐθέως
ὑπὸ τοῦ νόμου δὲν δύναται νὰ καταστῇ ἀντικείμενον τῆς ἰδιωτι-
κῆς πρωτοβουλίας καὶ νὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῆς βουλήσεως τῶν διοικητῶν
τῶν νομικῶν προσώπων. Τέλος σημειοῦται ὅτι, προκειμένου περὶ

των κοινοφελών σωματείων, ή ως άνω επιβαλλομένη υπό του νόμου προσαρμογή του καταστατικού των είναι άμφίβολον εάν συμπορεύεται προς την συνταγματικώς κατοχυρωμένην ελευθερίαν του συνεταιρίζεσθαι, καθ' όσον ή άσκησης αυτής υπάγεται εις προηγουμένην έγκρισιν της Διοικήσεως, διά της εκδόσεως του υπό της προμνησθείσης διατάξεως προβλεπομένου Δ/τος (βλ. σχετ. Σ.τ.Ε. 3334/1975)

IV. Κατ' άκολουθίαν των άνωτέρω εις τό προεκτεθέν έρώτημα προσήκει άποφατική άπάντησις. Μεταξύ δέ των έν τῷ έρωτήματι κοινοφελών σωματείων άναμφίδωλος περιλαμβάνεται και τό μνημονεύόμενον έν αύτῷ είδικώς ως φιλανθρωπικόν, κατά τάς διατάξεις του Π.Δ. 1111/1972, χαρακτηρισθέν τοιούτον υπό τήν έπωνυμίαν "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΑΝΑΪΗΡΩΝ ΠΑΙΔΩΝ" τό όποιον και τοῦτο δέν υπόκειται εις τήν έποπτείαν του Υπουργου Οικονομικών και συνεπώς δύναται ελευθέρως και άνευ έγκρίσεως του Υπουργου Οικονομικών κα έκποιήση άκίνητον, καταλειφθέν αύτῷ υπό διαθέτιδος άνευ υποχρεώσεως περί έμπληρώσεως διά τοῦτου είδικωτέρου κοινοφελούς όρου αλλά προς εξυπηρέτησιν του σκοπου, τόν όποιον διώκει κατά τό καταστατικόν του τό σωματεϊον τοῦτο.

Ο Εισηγητής Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

ΕΘΕΩΡΗΣΗ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 10/11/1978
Ο ΑΝΤΙΠΡΟΪΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.
ΝΙΚ. ΜΠΑΛΙΑΤΣΟΣ

Αγγελος Κ. Βουδούρης